

tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Samen bouwen en vormgeven

1 maximumscore 3

drie van de volgende kenmerken:

- streven naar verticaliteit / hoog (en smal) bouwen
- spitsbogen (in de constructie van de portalen en ramen)
- roosvenster
- groot / hoog raam
- opengewerkte gevel / reliëf / balustrades
- diepe portalen
- wimberg boven vensters / portalen

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (huis van God) De tempel van Salomo heeft net als een kathedraal (zoals die van Tours) een religieuze oorsprong / is een (schitterend) huis van God (en om die reden kan Fouquet de kathedraal van Tours als voorbeeld hebben genomen).
- (eigentijds / herkenbaar) Door een kathedraal uit zijn eigen tijd als voorbeeld te nemen maakte Fouquet het (Bijbel)verhaal herkenbaar voor zijn tijdgenoten / wilde hij laten zien dat ook de kerk van Tours zo'n 'tempel' / huis van God was.
- (bronmateriaal) Het is niet bekend hoe de tempel van Salomo eruit heeft gezien. / De tempel van Salomo was verwoest. Om die reden is het aannemelijk dat Fouquet de kerk / kathedraal die hij kende (uit zijn geboortestad) als voorbeeld nam voor zijn tempel.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

twee van de volgende aspecten:

- De beeldhouwer heeft dezelfde soort (werk)kleding aan als de andere ambachtslieden naast hem.
- De beeldhouwer werkt op de werkplaats bij de kerk tussen de ambachtslieden, zoals metselaars en steenhouwers (en niet in een eigen atelier).
- De beeldhouwer is samen met de andere ambachtslieden apart gezet van de rijke adel (die kleurige kleding aan heeft en als afzonderlijke groep is voorgesteld in de miniatuur).

per juist aspect

1

4 maximumscore 1

Fouquet gaf de bouwmeester de plek naast de koning, omdat (een van de volgende):

- hij een hoge status heeft / positie bekleedt aan het hof (het hele project uit naam van de koning leidt).
- hij een project van grote betekenis leidt (namelijk de bouw van een tempel / kathedraal / een huis van God).
- hij overlegt met de koning / hij de stand van zaken toont aan de koning (want de koning bepaalt uiteindelijk hoe de tempel / kathedraal eruit moet komen te zien).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- religieuze reden (een van de volgende): 1
 - De hertog liet met een dergelijk religieus / kostbaar manuscript voor eigen gebruik zien dat hij een gelovig mens was / hij dienstbaar aan God was (en een plaats in de hemel zou krijgen).
 - De hertog kon met een dergelijk (fraai) manuscript zijn geloof belijden / aandachtig Bijbelverhalen lezen en bidden.
- maatschappelijke reden (een van de volgende): 1
 - Met dergelijke opdrachten benadrukte de hertog zijn status als opdrachtgever / geldschieter van religieuze manuscripten / bouwwerken. (Hij vergeleek zichzelf met koning Salomo).
 - Met dergelijke (kostbare) manuscripten kon de hertog in algemene zin indruk maken / verkreeg hij maatschappelijke status (in wereldlijke zin).
 - Met dergelijke (kostbare) manuscripten liet de hertog zien dat hij waarde hechtte aan religieuze geschiedenis / dat hij veel kennis had / intelligent was.

6 maximumscore 2

- het meester-gezelprincipe 1
- Binnen het Bauhaus werden ambachtelijke technieken / de beheersing van deze technieken belangrijk. Bij die opleiding stond het principe van meester-gezel centraal, zoals gebruikelijk was in middeleeuwse werkplaatsen (bij kathedralen) 1

of

- werkplaatsen (voor specifieke ambachtelijke technieken) 1
- Binnen het Bauhaus ontstonden werkplaatsen voor specifieke (ambachtelijke) technieken, zoals hout- en metaalbewerking. Het idee van specialistische werkplaatsen is gebaseerd op de middeleeuwse werkplaatsen bij de bouw van kathedralen 1

of

- het samengaan van de kunsten (in architectuur) / disciplines / het samen vormgeven 1
- De kunsten / disciplines stonden in dienst van het samen bouwen / vormgeven, waarbij het bouwen aan een (middeleeuwse) kathedraal als ideaal / voorbeeld diende voor dit streven 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

- Het ontwerp was vernieuwend vanwege (twee van de volgende): 2
 - de strakke vormgeving / geometrische vormen.
 - het gebruik van moderne materialen, zoals aluminium.
 - het ontbreken van decoratieve elementen / het nagenoeg onbewerkt laten van de toegepaste materialen (het materiaal wordt niet beschilderd).
- Het ontwerp paste bij dit streven van het Bauhaus omdat het ontwerp machinaal te produceren was (vanwege de geometrische vormen, eenvoudige assemblage, industriële materialen) en daardoor goedkoper / betaalbaarder werd 1

8 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (standpunt) Brandt heeft gekozen voor een bijzonder standpunt / om de foto van onder af te maken (waardoor de wereld getoond wordt in een ongewoon / vogelvluchtperspectief) en daarmee bevestigt ze haar nieuwe visie.
- (compositie) Brandt plaatst zichzelf in de hoek, waardoor een asymmetrische / ongewone / moderne compositie ontstaat.
- (vervorming) Brandt heeft de foto in een spiegelend oppervlak / een spiegelende bol gemaakt, waardoor zij en haar omgeving vervormd (in een totaal nieuwe vorm) zijn weergegeven.

per juist antwoord 1

Opmerking

Als een juist aspect van de vormgeving gegeven wordt zonder verklaring waarom het vernieuwend is, geen scorepunt toekennen.

9 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

- (commentaar) De vrouw mag dan talent hebben, ze is nog steeds ondergeschikt aan / moet nog knielen voor de man die de baas is / de zaken regelt 1
- (titel) De handen van de getalenteerde vrouw (met gespreide vingers) / 'haar 10 vingers' worden namelijk door de man gecontroleerd / bestuurd / bepaald (alsof ze zijn marionet is) 1

Levensverhaal op wandtapijt

10 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Helemaal links is een vrouw die een kind baart / een geboorte te zien en helemaal rechts iemand die in zijn graf ligt / overleden is (begin en eind van het leven).
- De rode lijn over het tapijt is te zien als een levensader / levenslijn (van links naar rechts) die geboorte en dood verbindt.
- Over het tapijt zijn (van links naar rechts, chronologisch) de verschillende levensfasen / generaties afgebeeld van baby / jong kind tot volwassene en bejaarde.
- Er zijn voorwerpen en handelingen / activiteiten te zien die passen bij de verschillende levensfasen van een mens, zoals rijden met een kind in een buggy, een meisje dat met een pop speelt, motorrijden als jong volwassene, lopen met een stok als je oud bent.

per juist antwoord

1

11 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Verschillende consumptiegoederen (verpakkingsmaterialen, huishoudelijke voorwerpen) en transportmiddelen (zoals fietsen, motoren, vliegtuigen) zijn over het hele tapijt verspreid (van wieg tot graf) aangebracht. (Hiervan maken we allemaal op een bepaald moment in ons leven gebruik.)
- De merknamen en consumptiegoederen / transportmiddelen zijn steeds bij de bijpassende generatie geplaatst (zoals de buggy bij de baby en de racewagen bij de volwassene).
- Merknamen, zoals Coca-Cola, EasyJet en KFC, zijn over het hele tapijt verspreid (van wieg tot graf) aangebracht (het leven is er vol mee).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

twee van de volgende:

- In de middeleeuwen werden de kunstwerken niet / zelden gesigineerd. (Textielkunst werd gezien als een ambacht.)
- Er zijn nauwelijks schriftelijke bronnen bewaard gebleven van (wereldlijke) gebeurtenissen uit die tijd / geen biografieën van makers uit die tijd.
- Er zijn niet veel (wereldlijke) bronnen uit de middeleeuwen overgeleverd, want veel ging verloren door oorlogen (in tegenstelling tot religieuze bronnen, die werden in bibliotheken van kloosters bewaard en bleven vaker gespaard ten tijde van oorlog).
- Dit tapijt is geborduurd. In borduurwerk is nauwelijks een persoonlijk handschrift te herkennen (die tot één maker / een groep makers te herleiden is).
- In de middeleeuwen kopieerden makers vaak stijlen / kozen makers voorbeelden uit patronenboeken, en dat bemoeilijkt de zoektocht naar wie de maker was.

per juist antwoord

1

13 maximumscore 3

drie van de volgende:

- Er zijn (bij de mens- en dierfiguren) verschillende soorten borduursteken toegepast.
- Er is variatie aangebracht in het formaat van de figuren, zoals kleine (mens- en dier)figuren in de randen en grotere (mens- en dier)figuren in het midden.
- Er is gevarieerd in kleur / in kleurcontrasten: zo zijn binnen een figuur en/of tussen figuren onderling verschillende kleurcontrasten toegepast (rood, blauw, wit).
- Er zijn verschillende patronen in de kleding van de mensen zichtbaar (zoals in de maliënkolders en de gestreepte sokken van de persoon die neergestoken wordt).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (stapeling verticaal) Er is gebruik gemaakt van stapeling, waardoor het verhaal inzichtelijk wordt. (Zo is de tafel boven de lopende figuur met de schotel eten geplaatst.)
- (ordening horizontaal) De figuren zijn overwegend naast elkaar geplaatst, waardoor ze beter opvallen.
- (ordening in kleur) De figuren hebben verschillende kleuren (kleding aan) en zijn tegen een egale achtergrond geplaatst, waardoor ze beter te onderscheiden zijn.
- (kijkrichting) De man met de hoorn en de man achter de tafel met de geheven arm geven de kijkrichting aan, van links naar rechts, en daarmee wordt de leesrichting aangeduid.
- (ordening, formaat) Het kleed is verdeeld in drie horizontale banen. In de middelste / grootste baan worden de belangrijkste gebeurtenissen verbeeld (en de onderste baan bevat aanvullingen daarop, zoals te zien op afbeelding 10).

per juist antwoord

1

15 maximumscore 3

drie van de volgende:

- (kader, rand) Beide tapijten hebben een decoratieve rand.
- (formaat) Beide tapijten zijn (extreem) lang / langgerekt.
- (vlakverdeling) In beide tapijten zijn de figuren vrij verdeeld over het vlak / (overwegend) boven en onder elkaar geplaatst.
- (ruimtetwerking) In beide tapijten is nauwelijks sprake van diepte / wordt het platte vlak benadrukt.
- (achtergrond) In beide tapijten is de achtergrond in één kleur gehouden.
- (tekst) In beide tapijten wordt tekst met beeld gecombineerd toegepast.
- (vorm) In beide tapijten zijn de figuren vanuit een contourlijn vormgegeven.
- (vereenvoudiging) In beide tapijten zijn de vormen vereenvoudigd.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

- aspect uit het leven van de kunstenaar (een van de volgende): 1
 - De *The Walthamstow Tapestry* bevat aspecten uit Perry's leven, zoals de motor waarop hij (Claire) rijdt, zijn liefde voor zijn knuffel of de verwijzing naar zijn atelier (het ontstaan van het kleed) en zou het levensverhaal van Perry en/of zijn alter ego Claire kunnen zijn. Daarmee lijkt dit kunstwerk dicht op de huid van de kunstenaar te liggen (en dat vinden kunstliefhebbers aantrekkelijk / herkenbaar).
 - Perry geeft zich bloot, en dat maakt het werk toegankelijk / herkenbaar voor mensen uit alle lagen van de bevolking.
- verklaring op basis van de kunstgeschiedenis (een van de volgende): 1
 - Het levensverhaal is een klassiek thema in de kunstgeschiedenis, zoals het leven van Christus of dat van andere heiligen / helden / goden / (beroemde) personen. Iedereen kan zich daarin herkennen. (Bovendien geeft Perry een alledaagse invulling aan het thema: hij maakt het van nu).
 - Het wandkleed sluit qua vormgeving / voorstelling aan bij popart / is herkenbaar door verwijzingen naar de consumptiemaatschappij.

17 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat een argumentatie waarin:

- aan de hand van een relevant voorbeeld van het tapijt 1
- een (vast) denkbeeld en/of rolpatroon wordt genuanceerd 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- In *The Walthamstow Tapestry* staat een vrouw (een Mariafiguur) centraal, zij baart een kind. Maar tijdens de levensloop wisselen de geslachten elkaar af, waardoor gesuggereerd wordt dat vrouwen in mannen kunnen veranderen. Deze wisseling van geslachten wijkt af van het denkbeeld dat een vrouw altijd vrouw blijft en een man altijd man.
- *The Walthamstow Tapestry* is een (geweven) tapijt, en textielkunst en/of het weven wordt in de kunstgeschiedenis al gauw geassocieerd met handwerken / met een techniek die met name door vrouwen wordt beoefend. Het feit dat Perry dit werk gemaakt heeft en/of dat onduidelijk is of hij als 'man' of als Claire dit tapijt gemaakt heeft, maakt dat je je bewust wordt van denkbeelden / vooroordelen.

Levende sculpturen

18 maximumscore 2

De traditionele omgang met kunst wordt doorbroken door (twee van de volgende):

- (productie) niet zelf een (kant en klaar) kunstwerk te maken (dat in het museum gepresenteerd wordt), maar slechts een instructie te leveren / door de uitvoering van het werk aan museummedewerkers over te laten.
- (presentatie) het kunstwerk niet zoals gebruikelijk binnen (en daardoor veilig) in een museumzaal te plaatsen, maar uit de ramen te hangen / half buiten te plaatsen (waardoor voorbijgangers als het ware museumbezoekers worden).
- (voorbijgaand) geen kunstwerk van duurzaam materiaal te maken (eeuwigheidswaarde), maar een tijdelijk project te realiseren (dat na de actie verloren gaat).
- (functieverandering) het beddengoed buiten te hangen en daarmee de functie van het museum te veranderen in / te vergelijken met een woonhuis.
- (waarde) het kunstwerk (anders dan schilderijen of beeldhouwwerken) uit alledaagse materialen samen te stellen, namelijk beddengoed.

per juist antwoord

1

19 maximumscore 3

drie van de volgende:

- De gezichten en handen van Gilbert & George zijn geschminkt alsof ze van een metaal / brons zijn (zoals bronzen beelden).
- Het betreft de presentatie van (twee) menselijke figuren, zoals vaak bij standbeelden / monumenten uit de traditionele beeldhouwkunst.
- Het duo staat (dood)stil, net als een standbeeld / als standbeelden.
- Ze positioneren zichzelf als een beeldengroep: in houdingen gerelateerd aan elkaar (ze kijken elkaar aan / lijken samen te wachten).
- De houdingen en/of gebaren zijn 'sprekend' en/of het lijkt alsof ze 'bevroren zijn in de handeling' en dat zie je ook vaak in traditionele (verhalende) beeldhouwkunst.

per juist antwoord

1

20 C

Vraag	Antwoord	Scores
<p>21 maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De kunstenaars presenteren zichzelf / hun lichamen als (levend) kunstwerk. – De kunstenaars staan letterlijk op hetzelfde niveau als en/of tussen het publiek. – De kunstenaars staan op een (doorgangs)plek die gewoonlijk niet voor kunst bedoeld is (de trap). – De kunstenaars zijn onaangekondigd (als gasten) langsgekomen en hebben zelf een plek ingenomen op de tentoonstelling (ze representeren de overgang van het gewone leven naar kunstwerk). – De kunstenaars zijn ('als standbeeld') gekleed in alledaags kostuum (ze onderscheiden zich nauwelijks van de andere gasten, behalve dat ze geschminkt zijn). <p>per juist antwoord</p>		1
<p>22 maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De foto's zijn onscherp / bewogen, alsof de fotograaf (als gevolg van dronkenschap) niet scherp kon stellen / geen goede focus had. – De foto's tonen verschillende vreemde / schuine uitsnedes, waardoor de suggestie van wankelen / omvallen wordt gewekt. – De foto's vertonen vervormingen van de ruimte / figuren waardoor de indruk van een 'dronken blik' (dubbelzien) wordt gewekt. <p>per juist antwoord</p>		1
<p>23 maximumscore 2</p> <p>Dit is af te leiden uit (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – het feit dat Gilbert & George ten voeten uit in dezelfde houding op de foto staan en de ruimte en de positie van hen daarin steeds dezelfde is. – het feit dat elke foto een ander vervormd fragment / schuine uitsnede van een en dezelfde basisfoto laat zien. – de lichtvlekken op en/of bollingen in de foto's, die het resultaat zijn van een bijzonder afdrukproces. – het feit dat het centrum scherper is dan de randen (vignettering), wat het resultaat is van een bijzonder afdrukproces (als variant van dezelfde basisfoto). <p>per juist antwoord</p>		1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 3

De abstracte en conceptuele kunst (drie van de volgende):

- spreekt niet direct tot de mensen.
- gaat niet over het leven van de mensen / ontkent op wrede wijze het leven van de mensen.
- gaat over kennis van kunst.
- is onbegrijpelijk.
- is alleen voor de kunstenaar zelf interessant en voor een klein groepje ingewijden / elitair publiek.
- bestaat uit liefhebbers van kunst die neerkijken op anderen / het brede publiek.
- gaat alleen over vorm.

per juist antwoord

1

25 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- (argument ter ondersteuning) Het werk *Shitted* is een voorbeeld van "kunst voor iedereen" omdat het figuratief werk is / de voorstelling herkenbaar is: namelijk Gilbert & George omringd door drollen
- (argument tegen) Het betreft weliswaar een herkenbare voorstelling (figuratief, dichtbij het leven) van Gilbert & George omringd door drollen, maar de betekenis ervan is niet duidelijk: het werk lijkt de beschouwer te bespotten (alsof het duo 'met poep gooit' of doordat de kunstenaars hun tong uitsteken naar de beschouwer) en/of omdat het toch weer kunst is die over kunst(geschiedenis) lijkt te gaan

1

1

26 maximumscore 1

argument ter ondersteuning (een van de volgende):

- Instagram is voor iedereen (gratis) toegankelijk, en zo bereiken Gilbert & George een breed publiek en/of voor *Shitted* moet je toch eerst naar het museum (dan behoort je al tot de incrowd van de kunstwereld).
- Door de Instagramfilmpjes krijgt iedereen een kijkje in het leven van het kunstenaarsduo (tijdens een lockdown), wat de betrokkenheid van de beschouwer bij het leven (als kunst) van de kunstenaars vergroot (en dat is bij *Shitted* niet het geval).
- 'Leven tijdens lockdown' is een voor iedereen herkenbaar thema, en dat geldt niet voor *Shitted* waarvan het thema onduidelijk is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tussen twee werelden

27 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- (links) de westerse (progressieve) wereld wordt door Satrapi verbeeld door de meetlat / radertjes / gereedschappen die te interpreteren zijn als het rationele / mechanische denken en/of aan het onbedekte hoofd en de trui die ze aanheeft 1
- (rechts) de Arabische (traditionele, religieuze) wereld wordt door Satrapi verbeeld met decoratieve patronen van bloemen en takken / arabesken / Arabische motieven / religieus denken en/of aan de hoofddoek / chador die ze draagt 1

28 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (geen zicht op anatomie, de les is zinloos) Het model is volledig bedekt / gekleed (niet naakt), zoals bij modeltekenen gebruikelijk is ter bestudering van de anatomie. De les is daarmee vrij zinloos geworden (want op deze manier leer je niet om de anatomie van het menselijk lichaam te tekenen).
- (beperkte vormtaal) Het lichaam van het model is volledig bedekt / het model is bedekt door een donkere/zwarte sluier / chador, waarmee Satrapi laat zien dat de verschillende aanzichten steeds dezelfde (decoratieve) vorm / driehoek opleveren (in plaats van een interessante ruimtelijke vorm).
- (traditionele rolverdeling) Er nemen alleen vrouwen deel aan de les modeltekenen (gescheiden van mannen), en de docent is een man, waarmee Satrapi commentaar geeft op de traditionele rolverdeling in de les modeltekenen.

per juist antwoord 1

29 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- De sobere / sterk gestileerde stijl leidt niet af (is kernachtig), waardoor de nadruk komt te liggen op de inhoud van het verhaal dat Satrapi wil vertellen / op de universele beeldtaal 1
- Het werken in zwart-wit past goed bij het verhaal dat Satrapi wil vertellen over twee verschillende / contrasterende culturen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

Dit doet hij door (twee van de volgende):

- (delen van) menselijke figuren / vormen op te bouwen uit versierende letters / uit teksten (kalligrafie als decoratie gebruiken).
- (driedimensionaliteit ontkennen) menselijke figuren als silhouetten weer te geven.
- de menselijke figuren onherkenbaar te maken / hun identiteit te verbergen achter decoratieve patronen en/of door het aansnijden van het gezicht.

per juist antwoord

1

31 maximumscore 2

- voorstelling oproepen door (een van de volgende): 1
 - (afbeelding 21) De letters / zinnen roepen samengedrukt de vorm van een mantel / sluier / kledingstuk op.
 - (afbeelding 21) De fijne / witte letters roepen de suggestie van kantwerk / dunne stof op.
 - (afbeelding 22) De letters LOOK en BOOK roepen de voorstelling van ogen / een bril op.
 - (afbeelding 22) De letters op de broek geven de broek structuur.
- ruimtelijkheid creëren door (een van de volgende): 1
 - (afbeelding 21) De witte letters zijn in verschillende dichtheden geplaatst, hierdoor lijken er plooien in de kleding / lichaamsvormen te ontstaan.
 - (afbeelding 21) De contour van de schuingeplaatste tekst rechts werkt als een slagschaduw, waardoor de figuur naar voren komt.
 - (afbeelding 21) De witte tekst lijkt de zwarte te overlappen, wat zorgt voor een suggestie van diepte.
 - (afbeelding 22) De buiging van de rode zinnen / tekst op de broek zorgt voor plasticiteit.
 - (afbeelding 22) De dichtheid zorgt voor eigen schaduw / plasticiteit.
 - (afbeelding 22) Op het gezicht en/of op de borst zijn de letters groter dan in de hals, waardoor de hals lijkt te wijken ten opzichte van het gezicht / de borst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 2

Een goed antwoord omvat een beschrijving van het affiche / zelfportret waarin wordt aangetoond

- dat (1) Abedini een brug tussen traditionele Perzische en hedendaagse cultuur slaat, en 1
- dat dit (2) gerelateerd wordt aan de titel van zijn tentoonstelling 1

Voorbeeld van een goed antwoord is:

- (1) Abedini slaat in dit affiche een brug tussen traditionele Perzische en hedendaagse cultuur door zijn hedendaagse zelfportret / zijn portret als 'maker' te voorzien van Arabische / Perzische patronen.
- (2) De titel "In the beginning..." verwijst naar Abedini's 'begin', zijn Iranese afkomst en zijn ontwikkeling als kunstenaar / vormgever.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 13 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

- afbeelding 1 en 2 Jean Fouquet, *De bouw van Salomo's tempel*, circa 1465, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8452200r/f333.item>
- afbeelding 3 Lyonel Feininger, *Kathedrale*, 1919, <https://www.moma.org/collection/works/63072>
- afbeelding 4 Marianne Brandt, plafondlamp, 105 x 38 cm, 1925, <https://www.moma.org/collection/works/2449>
- afbeelding 5 Marianne Brandt, *Selbstporträt in der Kugel gespiegelt*, Atelier im Bauhaus Dessau, <https://artpil.com/marianne-brandt/>
- afbeelding 6 Marianne Brandt, *Mit allen zehn Fingern*, 1930, https://www.arquitecturaydiseno.es/arquitectura/estas-son-mujeres-que-triunfaron-escuela-diseno-bauhaus_2345
- afbeelding 7 en 8 Grayson Perry, *The Walthamstow Tapestry*, 2009, Courtesy: Bonnefanten Museum, Maastricht, foto Peter Cox, <https://www.sartle.com/artwork/the-walthamstow-tapestry-grayson-perry>
- afbeelding 9 Grayson Perry, *The Walthamstow Tapestry (detail)*, 2009, Courtesy The Paragon Press and Victoria Miro Gallery, London, <https://www.wmgallery.org.uk/whats-on/events-calendar/grayson-perry-in-person>
- afbeelding 10 en 11 Detail uit het *Tapijt van Bayeux*, circa 1068, https://www.worldhistory.org/Bayeux_Tapestry/
- afbeelding 12 Grayson Perry, *Grayson Perry poses next to his art work "Kenilworth AM1 2010"*, a customised motorcycle during a press visit of his exhibition "Vanity, Identity, Sexuality" at "La Monnaie de Paris" in Parijs, Frankrijk, 2018, <https://www.gettyimages.nl/detail/nieuwsfoto%27s/british-artist-grayson-perry-poses-next-to-his-art-work-nieuwsfotos/1052439370>
- afbeelding 13 Grayson Perry, 2010, <https://kickasstrips.com/2016/03/grayson-perrys-pink-motorbike-pilgrimage-with-his-teddybear-in-a-shrine-on-the-back/>
- afbeelding 14 Grayson Perry met zijn teddybeer, foto *The Times*, 25 oktober 2016, <https://www.thetimes.co.uk/article/people-are-nostalgic-for-old-school-masculinity-but-its-redundant-2jrnlg32w>
- afbeelding 15 Gilbert & George, *Living Sculpture*, Stedelijk Museum, 15 november 1969, foto Ad Petersen, <https://huismarseille.nl/en/collection/gilbert-george-living-sculpture-stedelijk-museum-15-november-1969/>
- afbeelding 16 Gilbert & George, *Staggering*, 1972, <http://www.gilbertandgeorge.co.uk/work/pictures/1972/drinking-pieces-any-port-storm/staggering>
- afbeelding 17 Gilbert & George, *Shitted*, 1983, <http://www.gilbertandgeorge.co.uk/work/pictures/1983/believing-world/shitted>
- afbeelding 18 Gilbert & George, still van filmpje, <https://www.instagram.com/p/CALXymDAvoY/>
- afbeelding 19 Gilbert & George, still van filmpje, <https://www.instagram.com/p/CABDgIEg9oU/>

afbeelding 20	Marjane Satrapi, detail uit de graphic novel <i>Persepolis</i> , 2001-2005, Cito
afbeelding 21	Reza Abedini, <i>Rêves de Sables</i> , filmposter, 2003, https://www.behance.net/gallery/44886047/Award-winning-poster-by-Reza-Abedini-in-HKIPT2004
afbeelding 22	Reza Abedini, <i>Lookbook</i> , poster voor solotentoonstelling, 2005, https://www.grapheine.com/en/history-of-graphic-design/reza-abedini-father-of-iranian-contemporary-graphic-design
afbeelding 23	Reza Abedini, <i>In the beginning...</i> , poster voor solotentoonstelling, 2001, https://i2.wp.com/www.grapheine.com/wp-content/uploads/2020/06/design-graphique-iran-reza-abedini-10.jpg?quality=90&strip=all&ssl=1
afbeelding 24	Reza Abedini, detail uit <i>In the beginning...</i> , poster voor solotentoonstelling, 2001, https://www.grapheine.com/en/history-of-graphic-design/reza-abedini-father-of-iranian-contemporary-graphic-design
figuur 1	Saint-Gatien, Tours, https://nl.wikipedia.org/wiki/Kathedraal_van_Tours#/media/Bestand:Tours_Cathedral_Saint-Gatien.jpg
figuur 2	Walter Gropius, Bauhaus, 1925-1926, Dessau, https://www.bauhaus-dessau.de/en/architecture/bauhaus-building.html
figuur 3	Details uit het <i>Tapijt van Bayeux</i> , circa 1068, beeldarchief Cito
figuur 4	Martinus Boezem, <i>Beddengoed uit de ramen van het Stedelijk Museum Amsterdam</i> , 1969, fotomontage, acryl, 83 x 59 cm, https://www.artbasel.com/catalog/artwork/71525/Marinus-Boezem-Bedding-Out-the-Windows-of-the-Stedelijk-Museum
figuur 5	Gilbert & George, Living Sculpture, Stedelijk Museum, 15 november 1969, foto Ad Petersen, https://huismarseille.nl/collectie/gilbert-george-living-sculpture-stedelijk-museum-15-november-1969-2/
figuur 6	Marjane Satrapi, spread uit de graphic novel <i>Persepolis</i> , 2001-2005, p. 12,13, foto Cito
figuur 7	Marjane Satrapi, spread uit de graphic novel <i>Persepolis</i> , 2001-2005, p. 304, foto Cito

Alle (overige) bronnen voor het laatst geraadpleegd op 30-03-2022.

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.